

Briuselis, 2016 05 25
COM(2016) 320 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Europos piliečiams ir įmonėms naudingas visapusiškas tarpvalstybinės e. prekybos
skatinimo metodas**

{SWD(2016) 163 final}

1. Aplinkybės

Šiame komunikate pristatomas visapusiškas įvairių elektroninės prekybos (toliau – e. prekybos) priemonių rinkinys, kuriuo Komisija siekia sparčiai pašalinti kliūtis tarpvalstybinei internetu vykdomai veiklai Europoje. Tai yra būtina visapusiško bendrosios skaitmeninės rinkos veikimo sąlyga ir padės užtikrinti didesnę vertę ir daugiau internetinių prekių ir paslaugų pasirinkimo galimybių vartotojams ir įmonėms, kartu suteikiant naujų plėtimosi visoje Europoje galimybių įmonėms, visų pirma pradedančiosioms įmonėms. Šiuo priemonių rinkiniu atsižvelgiama į Europos Vadovų Tarybos raginimą¹ imtis veiksmų siekiant pašalinti likusias kliūtis laisvam internetu parduodamų prekių ir paslaugų judėjimui ir spręsti nepagrįstos diskriminacijos dėl geografinės buvimo vietos problemą, taip pat į Komisijai skirtą Europos Parlamento raginimą² pašalinti kliūtis e. prekybai, siekiant sukurti tikrą tarpvalstybinę e. prekybos rinką Europoje.

E. prekyba – ekonomikos augimo veiksnys

Palyginti su 2013 m., 2014 m. mažmeninės e. prekybos ES vertė padidėjo 13,7 proc. ir iš viso sudarė apie 370 mlrd. EUR³. 2000–2014 m. vidutinis metinis ekonomikos augimo rodiklis buvo 22 proc.⁴ E. prekybos apyvarta mažmeninės prekybos sektoriuje 2015 m. pasiekė 8 proc. bendros apyvartos⁵ – tai rodo, kad reikia išlaikyti šios formos prekybos dinamiškumą ir jos indėlį į ES ekonomikos augimą.

Bendrosios skaitmeninės rinkos (BSR) strategijoje⁶ Komisija nustatė keletą sričių, kuriose būtina imtis neatidėliotinių veiksmų siekiant pašalinti kliūtis tarpvalstybinei internetu vykdomai veiklai ir nustatyti tinkamą e. prekybos sistemą. Viena iš pagrindinių priemonių – užtikrinimas, kad vartotojams ir įmonėms, bandantiems Europos Sąjungoje internetu nusipirkti prekių ir paslaugų, nebūtų nepagrįstai taikomos nevienodos sąlygos. Tokia diskriminacija gali pasireikšti apribojimų taikymu atsižvelgiant į pilietybę, gyvenamąją vietą ar geografinę buvimo vietą, o tai prieštarauja pagrindiniams ES principams. Be to, Bendrosios rinkos strategijoje⁷ Komisija paskelbė, kad dėdama platesnio masto pastangas sukurti sąžiningesnę bendrąją rinką ji ketina kovoti su visų formų nepagrįstu skirtingų sąlygų taikymu skirtingose valstybėse narėse esantiems pirkėjams, nepriklausomai nuo to, ar skirtingos sąlygos taikomos parduodant tiesiogiai, ar per platinimo kanalus, ir neatsižvelgiant į jų taikymo būdą.

Diskriminacijos prevencija – ne vienintelis kliūčių tarpvalstybinei e. prekybai šalinimo būdas. Todėl BSR strategijoje taip pat pabrėžta būtinybė didinti vartotojų pasitikėjimą tarpvalstybinio pardavimu internetu, geriau užtikrinant, kad būtų laikomasi esamų taisyklių, ir suteikiant galimybę naudotis įperkamos ir kokybiškos tarpvalstybinio siuntų pristatymo paslaugomis. Strategijoje taip pat akcentuota būtinybė mažinti sandorių išlaidas ir kitą naštą, susidarančią dėl sutarčių teisės skirtumų valstybėse narėse, taip pat su PVM susijusių administracinių naštą. Komisijos surinkti įrodymai⁸ patvirtino, kad šios problemos yra pagrindiniai spręstini klausimai.

¹ <http://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2015/06/26-euco-conclusions>.

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0009+0+DOC+XML+V0/LT>.

³ Visų duomenų šaltinis – 2015 m. Europos B2C e. prekybos ataskaita (angl. „European B2C E-commerce Report 2015“). E. prekyba Europoje, išskyrus Bulgariją, Kiprą, Kroatiją, Lietuvą, Liuksemburgą, Maltą, Slovėniją ir Slovakiją, kurių duomenų neturima (<http://www.ecommerce-europe.eu>), p. 29.

⁴ N. Duch-Brown, ir B. Martens „Europos bendroji skaitmeninė rinka: jos vaidmuo ES ekonominėje veikloje“ (angl. „The European Digital Single Market: Its Role in Economic Activity in the EU“) (2015 m.). Jungtinio tyrimų centro ir Naujų technologijų tyrimų instituto darbinis dokumentas dėl skaitmeninės ekonomikos, 2015/17. Paskelbta <https://ec.europa.eu/jrc/sites/default/files/JRC98723.pdf>.

⁵ Eurostato „Bendrijos tyrimas dėl įmonių naudojimosi informacinėmis ir ryšių technologijomis“ (tirtos bent 10 darbuotojų turinčios įmonės). Nurodytas skaičius yra susijęs su NACE (2 red.) 10_G47 kategorija „Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą“. Visame verslo ekonomikos sektoriuje (išskyrus finansų sektorį) e. prekybos apyvarta 2015 m. sudarė 17 proc. bendros apyvartos.

⁶ COM(2015) 192 final.

⁷ COM(2015) 550 final.

⁸ SWD(2016) 70 final; „Kontrolinio pirkimo tyrimas dėl teritorinių apribojimų ir geografinio blokavimo Europos bendrojoje skaitmeninėje rinkoje“ (angl. „Mystery shopping survey on territorial restrictions and geo-blocking in the European digital single market“) –

Šiame komunikate pristatomas priemonių rinkinys, kurį sudaro keturi pagrindiniai su bendrąja skaitmenine rinka susiję pasiūlymai, kuriais siekiama padidinti tarpvalstybinės e. prekybos potencialą Europoje:

- teisėkūros procedūra priimamo akto dėl nepagrįsto geografinio blokavimo ir kitokių formų diskriminacijos dėl pilietybės, gyvenamosios vietos arba įsisteigimo vietos problemos sprendimo būdų pasiūlymas;
- teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo peržiūrimas Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje, pasiūlymas;
- teisėkūros procedūra priimamo akto (reglamento), kuriuo siūloma siuntų pristatymo srities priemonių, pasiūlymas;
- Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos įgyvendinimo ir taikymo gairės.

Komunikate paaiškinama, kaip šie keturi pasiūlymai susiję tarpusavyje ir papildo vienas kitą ir kaip jie siejasi su kitais su bendrąja skaitmenine rinka susijusiais pasiūlymais, itin naudingais e. prekybai, būtent:

- dviem – teisėkūros procedūra priimamo akto dėl skaitmeninio turinio teikimo ir teisėkūros procedūra priimamo akto dėl internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo – pasiūlymais, kuriuos Komisija jau priėmė 2015 m. gruodžio mėn.;
- būsimais PVM supaprastinimo pasiūlymais, kuriuos numatyta priimti 2016 m. rudenį.

Kai bus priimti, šie pasiūlymai kartu su esamomis taisyklėmis, tokiomis kaip E. komercijos direktyva⁹, vartotojų ir rinkodaros teisės aktai, įskaitant Vartotojų teisių direktyvą¹⁰, neseniai pertvarkyta duomenų apsaugos sistema ir konkurencijos teisės aktai, sudarys visapusišką sistemą, kuri padės išnaudoti e. prekybos potencialą Europoje tiek vartotojų, tiek įmonių naudai.

Priimdama e. prekybos srities dokumentų rinkinį, Komisija kartu pateikia komunikatą, kuriame pristatomi jos atlikto platformų ir interneto tarpininkų vaidmens nuodugnaus vertinimo rezultatai, ir pasiūlymą peržiūrėti Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą (AŽPD). Dėl pirmojo dokumento pasakytina, kad interneto platformos per pastaruosius du dešimtmečius iš esmės pakeitė skaitmeninę ekonomiką ir atlieka svarbų vaidmenį skaitmeninėse vertės grandinėse, kuriomis pagrįsta e. prekyba Europos Sąjungoje. Kad kuo geriau išnaudotų e. prekybos teikiamas galimybes, ES turi sukurti kuo geresnę verslo aplinką interneto pardavėjams ir internetinėms e. prekybos prekyvietėms, kuriomis naudojasi daugelis interneto pardavėjų. Komunikate dėl platformų Komisija pateikia savo vertinimo išvadas ir interneto platformų plėtros Europoje rėmimo politikos koncepciją.

Pasiūlymo peržiūrėti AŽPD tikslas – atnaujinti taisykles, atsižvelgiant į rinkos, vartojimo ir technologijų pokyčius. Pasiūlyme daugiausia dėmesio skiriama AŽPD taikymo sričiai ir taisyklių, taikytinų visiems rinkos dalyviams, visų pirma Europos kūrybinių populiarinimo, nepilnamečių apsaugos, kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir reklamos taisyklių, pobūdžiui.

http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/docs/geoblocking-exec-summary_en.pdf; viešų konsultacijų ataskaita – <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/full-report-results-public-consultation-geoblocking>.

⁹ Direktyva 2000/31/EB.

¹⁰ Direktyva 2011/83/ES.

2. Visapusiškas ir kompleksiškas e. prekybos skatinimo metodas

Kol kas nėra išnaudojamas visas Europos e. prekybos rinkos potencialas prisidėti prie ekonomikos augimo ir kurti naujų darbo vietų. Kliūtys ir nevienodos taisyklės atbaido įmones nuo tarpvalstybinės prekybos, ir vartotojai neturi galimybės pasinaudoti konkurencingiausiais pasiūlymais ir rinktis iš visų internete teikiamų pasiūlymų.

Vis dar neišnaudojamas e. prekybos augimo potencialas

2015 m. tik 9 proc. ES mažmeninės prekybos sektoriaus įmonių vykdė pardavimo internetu vartotojams kitose ES šalyse veiklą, o savo šalies viduje internetu pardavinėjo 24 proc. įmonių¹¹. Visos ekonomikos mastu internetu pardavinėja tik 19 proc. MVĮ (palyginti su 43 proc. tai darančių didelių įmonių), o internetu į kitas ES šalis pardavinėja tik 8 proc. MVĮ (palyginti su 23 proc. tai darančių didelių įmonių)¹². 2015 m. tik 16 proc. vartotojų pirko internetu iš kitos ES šalies, o savo šalies viduje tai darė 47 proc. vartotojų¹³. E. prekybos dalis visos mažmeninės prekybos sektoriuje Europoje tebėra mažesnė nei JAV – 2015 m. e. prekybos sudaroma visos mažmeninės prekybos dalis ES buvo lygi apie dviem trečdaliams šios dalies JAV¹⁴.

Pirmiau nurodytos įvairios su bendrąja skaitmenine rinka susijusios priemonės sudaro visapusišką metodą, kurį imasi taikyti Komisija, kad būtų įveiktos skirtingos tarpvalstybinei e. prekybai klestėti trukdančios kliūtys, be kita ko, kad būtų patenkinti MVĮ, kurios sudaro didelę ES ekonomikos dalį ir skaitmeninio turinio teikimo taisykles; Norint sudaryti tinkamas sąlygas e. prekybai klestėti, būtina:

- suteikti vartotojams ir įmonėms (visų pirma pradedančiosioms įmonėms ir MVĮ) geresnę prieigą prie prekių ir paslaugų, siūlomų internetu visoje Europoje;
- didinti vartotojų pasitikėjimą ir užtikrinti didesnę tikrumą įmonėms, nustatant aiškias ir vienodesnes prekių pardavimo internetu ir skaitmeninio turinio teikimo taisykles;
- mažinti sandorių išlaidas ir administracinę našta, tenkančią įmonėms, internetu vykdančioms tarpvalstybinę prekybą.

Geresnė internetinė prieiga prie prekių ir paslaugų	Vartotojų pasitikėjimo didinimas ir didesnio tikrumo užtikrinimas	Sandorių išlaidų ir administracinės naštos mažinimas
<ul style="list-style-type: none">• Nepagrįsto geografinio blokavimo uždraudimas• Vienodas ir geresnis taisyklių laikymosi užtikrinimas visoje ES• Mažesnės tarpvalstybinio pristatymo kainos	<ul style="list-style-type: none">• Mažesnės tarpvalstybinio pristatymo kainos• Palankesnių sąlygų naudotis įvairiais mokėjimo metodais sudarymas• Bendros sutarčių taisyklės• Vienodas ir geresnis taisyklių laikymosi užtikrinimas visoje ES• Gairės dėl nesąžiningos komercinės veiklos	<ul style="list-style-type: none">• PVM naštos mažinimas• Išlaidų, patiriamų dėl nevienodų sutarčių taisyklių, mažinimas• Mažesnės tarpvalstybinio pristatymo kainos

¹¹ Eurostato „Bendrijos tyrimas dėl įmonių naudojimosi informacinėmis ir ryšių technologijomis“ (tirtos bent 10 darbuotojų turinčios įmonės). Nurodytas skaičius yra susijęs su NACE (2 red.) 10_G47 kategorija „Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą“.

¹² Eurostato „Bendrijos tyrimas dėl įmonių naudojimosi informacinėmis ir ryšių technologijomis“ (tirtos bent 10 darbuotojų turinčios įmonės). Nurodytas skaičius yra susijęs su visa verslo ekonomika (išskyrus finansų sektorių).

¹³ Eurostato „Bendrijos tyrimas dėl namų ūkių ir asmenų naudojimosi informacinėmis ir ryšių technologijomis“, 2015 m. (isoc_ec_ibuy).

¹⁴ <http://www.retailresearch.org/onlinereetailing.php>.

Geresnė internetinė prieiga prie prekių ir paslaugų

Komisijos strategijos esmė – siekti pirmiau nurodytų trijų tikslų kompleksiskai taikant kelias priemones. Pasiūlymu dėl geografinio blokavimo problemos sprendimo būdų siekiama suteikti vartotojams ir įmonėms didesnio pasirinkimo galimybę uždraudžiant mažmenininkams diskriminuoti vartotojus ar įmones iš kitų valstybių narių. Tai padės lengviau rasti prekiautojų iš kitų šalių pasiūlymų, rinktis iš daugiau produktų ir suteiks galimybę ieškoti geriausio pasiūlymo perkant paslaugas ir prekes internetu.

Tačiau Komisija mano, kad įpareigojimas pristatyti prekes didesniu nei šiuo metu prekiautojų prekėmis pasirinktu atstumu per daug juos apsunkintų. Siekiant padėti ES piliečiams ir įmonėms užmegzti ryšį su pardavėjais ir pirkėjais kitose valstybėse narėse, būtina imtis papildomų priemonių, be kita ko, reikia užtikrinti, kad jie turėtų galimybę naudotis įperkamos tarpvalstybinio siuntų pristatymo paslaugomis. Siuntų pristatymo kaina ir veiksmingumas neturėtų kliudyti tarpvalstybinei e. prekybai. Skatindama konkurenciją ir didindama tarifų skaidrumą Komisija siekia sumažinti nepagrįstus tarifų skirtumus – pavyzdžiui, tarpvalstybinio siuntų pristatymo kainos gali net penkis kartus viršyti atitinkamas pristatymo šalies viduje kainas¹⁵.

Pasiūlymas dėl geografinio blokavimo problemos sprendimo būdų bus veiksmingesnis, jei laikysimės griežtesnio požiūrio į taisyklių laikymosi užtikrinimą. Patvirtinta geografinio blokavimo problemos sprendimo priemonė būtų įtraukta į mechanizmą, nustatytą Reglamente dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje, kuris šiuo metu taip pat peržiūrimas siekiant sustiprinti jame numatytus mechanizmus ir pritaikyti juos prie skaitmeninių rinkų, ir taikoma įmonių ir vartotojų (B2C) tarpusavio santykiams. Geografinis blokavimas gali būti susijęs su tiekėjų ir platintojų susitarimais. Tokiais susitarimais gali būti ribojama konkurencija bendrojoje rinkoje ir taip pažeidžiamos ES konkurencijos taisyklės. Siekiant užtikrinti, kad būtų įgyvendinti Reglamento dėl geografinio blokavimo problemos sprendimo būdų tikslai, susitarimai su prekiautojais, kuriuose yra numatyta ši reglamentą pažeidžiančių pasyvaus pardavimo apribojimų (įpareigojimų neatsiliepti į atskirų klientų savo iniciatyva pateiktus prašymus), automatiškai taps negaliojančiais.

Vartotojų pasitikėjimo didinimas ir didesnio tikrumo įmonėms užtikrinimas

Be įperkamos tarpvalstybinio pristatymo paslaugų, pasitikėjimas taip pat labai priklauso nuo mokėjimo metodų. Pagal pasiūlymą dėl geografinio blokavimo problemos sprendimo būdų prekiautojai nebus verčiami priimti atsiskaitymų konkrečiomis mokėjimo priemonėmis, tačiau jie neturėtų atsisakyti priimti mokėjimų dėl priežasčių, susijusių su pilietybe, gyvenamąja vieta arba įsisteigimo vieta.

Viena iš svarbiausių priežasčių, dėl kurių vartotojai nepakankamai pasitiki ir pasikliauna tarpvalstybinio pirkimu internetu, yra netikrumas dėl savo pagrindinių sutartinių teisių¹⁶. Pagal 2015 m. gruodžio mėn. Komisijos pasiūlymus dėl skaitmeninio turinio teikimo ir dėl internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo¹⁷ vartotojai visoje ES turės aiškias, visiškai suderintas privalomas teises, todėl galės su didesniu pasitikėjimu naudotis skaitmeniniu turiniu ar pirkti prekes iš kitų šalių. Be to, pasitikėjimą didins ir žala vartotojams mažins sustiprinta ir veiksmingesnė bendradarbiavimo taisyklių laikymosi užtikrinimo srityje sistema.

Didinti pasitikėjimą padeda ir teisinių taisyklių aiškumas. Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos įgyvendinimo ir taikymo gairėse¹⁸ Komisija paaiškina, kaip ji supranta tam tikras pagrindines šios direktyvos, kuri yra vienas iš dažniausiai Bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje tinklo

¹⁵ SWD(2016) 166.

¹⁶ SWD(2015) 100.

¹⁷ COM(2015) 0634 final; COM(2015) 0635 final.

¹⁸ Direktyva 2005/29/EB.

naudojamų teisinių pagrindų, koncepcijas ir nuostatas. Šios gairės buvo išplėtos, kad apimtų ir tokias temas kaip Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos ir kitų ES teisės aktų sąveika, gausėjanti tiek Teisingumo Teismo, tiek nacionalinių teismų praktika ir direktyvoje nustatytų skaidrumo reikalavimų taikymas naujiems verslo modeliams, ypač skaitmeniniame sektoriuje.

Sandorių išlaidų ir administracinės naštos mažinimas

Veiklą kitose valstybėse narėse imančioms vykdyti įmonėms gali tekti pritaikyti savo sutartis prie vartotojo šalyje taikomų vartojimo sutarčių reikalavimų arba mokėti PVM paskirties šalyje. Siekdama sumažinti tokiems atvejais įmonių patiriamas išlaidas, Komisija dar 2015 m. pabaigoje pasiūlė priemonių, kuriomis tikslingai siekiama visiškai suderinti pagrindines privalomas vartotojų teises, susijusias su skaitmeninio turinio teikimu ir internetiniu bei kitokiu nuotoliniu prekių pardavimu. Komisija taip pat sieks mažinti įmonėms dėl skirtingos PVM tvarkos tenkančią administracinę naštą, pasiūlydama teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl dabartinės minimalios vieno langelio sistemos taikymo ir internetu parduodamoms materialiosioms prekėms, kad įmonės galėtų rengti vieną bendrą deklaraciją ir PVM mokėti savo valstybėje narėje.

3. Geografinis blokavimas ir kitokių formų diskriminacija: diskriminacijos dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos panaikinimas

Nepaisant suderinimo, užtikrinto Paslaugų direktyva¹⁹ ir E. komercijos direktyva, bendroji paslaugų rinka išlieka suskaidyta, o šių taisyklių laikymasis užtikrinamas nenuosekliai. Kad e. prekyba Europoje suklestėtų, būtina imtis veiksmų, kuriais būtų veiksmingai užkirstas kelias geografiniam blokavimui ir kitokių formų diskriminacijai. Komisijos pasiūlymais, kuriuose bus paaiškinta, kuriais atvejais skirtingų sąlygų taikymas ES vartotojams ir įmonėms dėl priežasčių, susijusių su jų pilietybe, gyvenamąja vieta arba įsisteigimo vieta, negali būti pateisintas objektyviomis priežastimis, bus užtikrintas teisinis tikrumas, taip pat jie padės pašalinti klientams kylančias kliūtis, neužkraunant neproporcingos naštos įmonėms.

Geografinio blokavimo problemos sprendimo iniciatyva taikoma į Paslaugų direktyvos taikymo sritį ir didžiąja dalimi į E. komercijos direktyvos taikymo sritį patenkančioms paslaugoms, tokioms kaip internetu ir ne internetu teikiamos mažmeninio prekių pardavimo paslaugos, elektroniniu būdu teikiamos paslaugos, įskaitant paslaugas, kuriomis suteikiama prieiga prie neaudiovizualinio skaitmeninio turinio (muzikos, e. knygų, programinės įrangos, žaidimų), turizmo, pramogų ir verslo paslaugos²⁰.

Šia iniciatyva bus nustatytas nediskriminavimo įpareigojimas, susijęs tiek su tiesiogine, tiek su netiesiogine diskriminacija dėl pilietybės, gyvenamosios vietos arba įsisteigimo vietos. Kitaip tariant, pasiūlyme numatytais atvejais klientai iš kitų valstybių narių galės pirkti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir vietos klientai. Visoms elektroniniu būdu teikiamoms paslaugoms (tokioms kaip debesijos paslaugos, duomenų saugojimo ir saityno svetainių prieglobos paslaugos) nediskriminavimo nuostatą Komisija, atsižvelgdama į specifines šių paslaugų savybes ir siekdama suteikti paslaugų teikėjams galimybę pasiruošti pokyčiams, siūlo pradėti taikyti vėliau – 2018 m. viduryje. Neaudiovizualinio interneto turinio paslaugoms, susijusioms su autorių teisėmis saugomais kūriniais, nediskriminavimo nuostata šiuo etapu netaikoma, tačiau galimybė taikyti šią nuostatą ir šioms paslaugoms bus persvarstoma. Ją persvarstydama, Komisija bendradarbiaus su suinteresuotosiomis šalimis ir, be kita ko, remsis jau surinktais faktais ir informacija. Tačiau kitos taisyklės, tokios kaip draudimas blokuoti prieigą prie interneto sąsajų, draudimas nukreipti į kitą interneto svetainę be kliento sutikimo ir draudimas diskriminuoti dėl mokėjimo priemonių, šioms paslaugoms bus taikomos nuo pat pradžių.

¹⁹ Direktyva 2006/123/EB.

²⁰ Audiovizualinis turinys nepatenka į Paslaugų direktyvos taikymo sritį, todėl geografinio blokavimo problemos sprendimo iniciatyva jam netaikoma.

Vartotojai per dažnai tebesusiduria su geografinio blokavimo ir geografinės diskriminacijos praktika

2015 m. tik 37 proc. interneto svetainių buvo iš tiesų užtikrinta galimybė lankytojams iš kitų ES šalių sėkmingai užbaigti pirkimą²¹. Ši padėtis nepagerėjo nuo 2009 m. 36 proc. interneto mažmenininkų nurodė į kitas šalis neparduodantys bent vienos kategorijos produktų, kuriais jie prekiauja²². Dėl vartotojų patirties pasakytina, kad vienu ar kitu pirkimo etapu su apribojimais yra susidūrę 19 proc. internetu iš kitų šalių perkančių vartotojų²³. Per viešas konsultacijas daugiau kaip 90 proc. apklausoje dalyvavusių vartotojų sutiko arba visiškai sutiko su tuo, kad vartotojai ir įmonės turėtų turėti galimybę pirkti paslaugas ir jomis naudotis bet kurioje ES vietoje. Daugiau kaip 80 proc. apklausoje dalyvavusių vartotojų nurodė susidūrę su geografiniu blokavimu²⁴.

Prekių pardavimas be pristatymo

Parduodamas prekes prekiautojas negali diskriminuoti savo klientų. Visų pirma, nors prekiautojas neprivalės pristatyti prekių į kliento šalį (atsižvelgiant į potencialiai dideles pristatymo išlaidas), jis turės ne tik aiškiai ir įskaitomai pateikti klientui informaciją apie taikomus pristatymo apribojimus, kaip numatyta Vartotojų teisių direktyvoje²⁵, bet ir suteikti jam galimybę pasirinkti iš tokių pačių pristatymo variantų, kuriuos jis siūlo vietos klientams (pavyzdžiui, pristatymą kliento nurodytu adresu toje šalyje, atsiėmimą atsiėmimo punkte kt.). Komisijos pasiūlyme dėl siuntų pristatymo (žr. kitą skirsnį) sprendžiamas tarpvalstybinio pristatymo ir grąžinimo įperkamumo (visų pirma MVĮ ir vartotojams, ypač kaimo ir periferiniuose regionuose) klausimas.

Prieiga prie elektroniniu būdu teikiamų paslaugų

Klientai galės nediskriminuojami iš kitų šalių pirkti elektroniniu būdu teikiamas paslaugas, tokias kaip debesijos paslaugos, duomenų saugojimo, saityno svetainių prieglobos, nuotolinio sistemų administravimo paslaugos, filtrų, užkardų ir reklamjuosčių blokavimo priemonių diegimo paslaugos ir kt.²⁶ Tačiau diskriminavimo draudimas visoms elektroniniu būdu teikiamoms paslaugoms bus pradėtas taikyti vėliau – 2018 m. viduryje, atsižvelgiant į specifines šių paslaugų savybes ir siekiant suteikti paslaugų teikėjams galimybę pasiruošti pokyčiams. Šių paslaugų nereikia pristatyti fiziškai.

Paslaugų gavimas kitose valstybėse narėse nei kliento valstybė narė

Toje pačioje prekybos vietoje (įskaitant interneto svetaines) prekiautojai neturėtų atsisakyti parduoti paslaugų arba taikyti klientams skirtingų su kainomis ar kitais aspektais susijusių sąlygų dėl priežasčių, susijusių su jų pilietybe, gyvenamąja vieta arba įsisteigimo vieta, jei atitinkama paslauga (pavyzdžiui, koncertų bilietais, būsto ar automobilio nuoma) klientas naudojasi ne savo valstybėje narėje. Prekiautojai ir toliau gali skirtingose interneto svetainėse nustatyti skirtingas kainas, tačiau klientai turėtų turėti galimybę patys pasirinkti interneto svetainę, kurioje jie nori pirkti, ir nebūti dėl to diskriminuojami.

²¹ Europos Komisija, „Kontrolinio pirkimo tyrimas dėl teritorinių apribojimų ir geografinio blokavimo Europos bendrojoje skaitmeninėje rinkoje“ (angl. „Mystery shopping survey on territorial restrictions and geo-blocking in the European digital single market“), 2016 m. gegužės mėn. – http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/docs/geoblocking-exec-summary_en.pdf.

²² SWD(2016) 70 final.

²³ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 397 (2015 m.) „Vartotojų požiūris į tarpvalstybinę prekybą ir vartotojų apsaugą“ (angl. „Consumer attitudes towards cross-border trade and consumer protection“) (<http://ec.europa.eu/COMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2031>).

²⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/full-report-results-public-consultation-geoblocking>.

²⁵ Direktyva 2011/83/ES.

²⁶ Galimų prieigos prie tokių paslaugų apribojimų, pagrįstų reikalavimais dėl duomenų vietos, klausimą Komisija taip pat sieks spręsti pagal Bendrosios skaitmeninės rinkos Laisvo duomenų judėjimo iniciatyvą pateiksimu pasiūlymu.

Nediskriminavimas dėl mokėjimo priemonių

Geografinio blokavimo problemos sprendimo iniciatyva prekytojai nėra verčiami priimti atsiskaitymų konkrečiomis mokėjimo priemonėmis, tačiau joje yra nustatytas reikalavimas, pagal kurį prekytojai negali atsisakyti priimti mokėjimų ar kitaip taikyti skirtingų mokėjimo sąlygų dėl priežasčių, susijusių su klientų pilietybe, gyvenamąja vieta arba įsisteigimo vieta, tais atvejais, kai prekytojas turi galimybę prašyti griežto kliento autentiškumo patvirtinimo ir kai mokėjimai atliekami prekytojo priimama valiuta. Prekytojai negali atsisakyti priimti atsiskaitymų kitoje šalyje išduotomis mokėjimo priemonėmis (pavyzdžiui, kredito ar debeto kortelėmis), jei jie priima atsiskaitymus tokios pačios rūšies mokėjimo priemonėmis, išduotomis klientams jų šalyje.

Pavyzdžiai

Fizinių prekių pardavimas

Belgijoje esantis klientas nori nusipirkti baldą iš įmonės Vokietijoje. Klientui negali būti blokuojama prieiga prie įmonės interneto svetainės ar neleidžiama pateikti užsakymo, o įmonė neturėtų atsisakyti priimti mokėjimo kliento kortele, jei ji priima mokėjimus tokiais pačiomis debeto ar kredito kortelėmis, išduotomis klientams jos šalyje. Vokietijos įmonė turės pasiūlyti klientui tokias pačias sąlygas (įskaitant kainą), kokias ji siūlo vietos klientams, ir neprivalės pristatyti baldo į Belgiją, tačiau turėtų suteikti Belgijos klientui galimybę atsiimti baldą tam tikru adresu Vokietijoje arba atsiėmimo punkte, kaip kad ji siūlo vietos klientams.

Elektroniniu būdu teikiamų paslaugų pardavimas

Prancūzijoje esantis klientas nori nusipirkti debesijos paslaugų iš įmonės Jungtinėje Karalystėje. Prancūzijos klientui negali būti blokuojama prieiga prie Jungtinės Karalystės įmonės interneto svetainės ar neleidžiama pateikti užsakymo dėl to, kad jis prancūzas. Be to, įmonė negali atsisakyti priimti mokėjimo kliento kortele, jei ji priima mokėjimus tokios pačios rūšies debeto ar kredito kortelėmis, išduotomis jos šalyje. Produkto fizinio pristatymo klausimas šiuo atveju neaktualus, nes paslaugos teikiamos elektroniniu būdu.

Ta pati vieta, tokia pati paslauga, toks pats sandoris

Vokietijos klientas nori išsinuomoti automobilį Ispanijoje automobilių nuomos įmonės Vokietijai skirtoje interneto svetainėje, tačiau vėliau pastebi, kad tos įmonės Ispanijai skirtoje interneto svetainėje tokį patį automobilį tomis pačiomis dienomis ir tokiais pačiomis sąlygomis siūloma išsinuomoti daug mažesne kaina. Tokiu atveju klientui negali būti užkertamas kelias automobilių užsisakyti Ispanijai skirtoje interneto svetainėje. Be to, klientui įvedus savo gyvenamosios šalies duomenis, kaina neturėtų staiga padidėti; klientas turi teisę į tokį patį sandorį, koks sudaromas su bet kuriuo kitu Ispanijai skirtoje interneto svetainėje užsakymą teikiančiu klientu.

4. Įperkamo siuntų pristatymo sprendimų užtikrinimas

Siekiant užtikrinti, kad vartotojai naudotųsi tarpvalstybinio pardavimo internetu paslaugomis, būtinos įperkamos ir kokybiškos tarpvalstybinio pristatymo paslaugos. Rezoliucijoje dėl kuriamo Bendrosios skaitmeninės rinkos akto²⁷ Europos Parlamentas pabrėžė, kad prieinamos, įperkamos, veiksmingos ir kokybiškos pristatymo paslaugos yra būtina tarpvalstybinės e. prekybos klestėjimo sąlyga. Jis taip pat pritarė kainų skaidrumo didinimo ir reguliavimo priežiūros gerinimo priemonėms, kurių tikslas – užtikrinti sklandų tarpvalstybinio siuntų pristatymo rinkų veikimą.

²⁷ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0009+0+DOC+XML+V0/LT>.

Didelės tarpvalstybinio pristatymo kainos e. mažmenininkams – kliūtis tarpvalstybinei e. prekybai

Viešos universaliųjų paslaugų teikėjų taikomos tarpvalstybinės kainos dažnai nuo trijų iki penkių kartų viršija atitinkamas šalies viduje taikomas kainas, ir šie skirtumai ne visada gali būti paaiškinti darbo sąnaudomis ar kitomis išlaidomis paskirties šalyje²⁸.

Vartotojai ir mažosios įmonės nurodo, kad didelės siuntų pristatymo kainos trukdo jiems daugiau parduoti į kitas valstybes nares arba daugiau iš jų pirkti²⁹. Iš pažiūros panašiose valstybėse narėse panašioms atstumams taikomos kainos kartais labai skiriasi ir to negalima paaiškinti akivaizdžiais sąnaudų veiksniais. Todėl didelės tarpvalstybinio pristatymo kainos e. mažmenininkams ir vartotojams, visų pirma atokiose vietovėse ir MVĮ, kliūdo tarpvalstybinei e. prekybai. Nedidelė pirkimo apimtis mažina derybinę galią, todėl mažiems e. mažmenininkams ir fiziniams asmenims taikomos didesnės kainos ir siūloma mažiau galimų pristatymo variantų. Dėl ribotų daugelio nacionalinių reguliavimo institucijų įgaliojimų stebėti tarpvalstybinių siuntų rinką stinga informacijos apie galimas rinkos neveiksmingumo problemas ar kitus reguliavimo klausimus.

Konkrečiai pasiūlymu dėl siuntų pristatymo siekiama:

- didinti tam tikroms tarpvalstybinio siuntų pristatymo paslaugoms taikomų tarifų ir terminalo paslaugų įkainių skaidrumą ir nustatyti reikalavimą nacionalinėms reguliavimo institucijoms atlikti tam tikrų tarpvalstybinių tarifų prieinamumo vertinimą. Pasiūlymu bus užtikrinta, kad šis prieinamumo vertinimas išliktų tiksliai proporcingas siekiamiems tikslams;
- gerinti priežiūrą nustatant reikalavimą visiems (tam tikrą dydį viršijantiems) siuntų pristatymo paslaugų teikėjams teikti bazinius statistinius duomenis nacionalinėms reguliavimo institucijoms;
- skatinti konkurenciją nustatant reikalavimą suteikti trečiosioms šalims skaidrias ir nediskriminacines galimybes naudotis tarpvalstybinio siuntų pristatymo paslaugomis ir (arba) universaliųjų paslaugų teikėjų infrastruktūra tais atvejais, kai pastarieji sudaro daugiašalius susitarimus dėl terminalo įkainių.

Tai paskatins konkurenciją ir padidins siuntų rinkų reguliavimo priežiūros veiksmingumą ir nuoseklumą. Tarifų skaidrumo padidinimas padės sumažinti nepagrįstus tarifų skirtumus ir tarifus, mokamus fizinių asmenų ir mažųjų įmonių, ypač atokiose vietovėse.

Šiuo pasiūlymu papildomos kitos, daugiausia savireguliacinio pobūdžio, iniciatyvos, kurių neseniai ėmėsi suinteresuotosios šalys (tokios kaip nacionaliniai pašto paslaugų teikėjai) siekdamos pagerinti tarpvalstybinio siuntų pristatymo paslaugų kokybę ir patogumą. Kartu su pasiūlymu dėl geografinio blokavimo problemos sprendimo būdų šis pasiūlymas atvers naujų rinkos galimybių paslaugų teikėjams, norintiems aktyviai dalyvauti tarpvalstybinėje e. prekyboje.

5. Veiksminga tarpvalstybinė vartotojų apsauga

2004 m. priimtu Bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje (BVAS) reglamentu buvo pagerintas vartotojų teisės aktų vykdymo užtikrinimas visoje ES, tačiau pagrindinėse interneto vartotojų rinkose vis dar dažnai nesilaikoma pagrindinių vartotojų apsaugos taisyklių. Dabartinė sistema turi būti atnaujinta, kad būtų numatyti patikimesni ir sparčiau veikiantys mechanizmai, padedantys vienodai ir nuosekliai užtikrinti šių teisės aktų vykdymą visoje ES, ypač bendrojoje skaitmeninėje rinkoje.

²⁸ Ekonometrinis siuntų pristatymo kainų tyrimas (Briuselio Saint-Louis'o universitetas, 2015 m. lapkričio mėn.), žr. http://ec.europa.eu/growth/sectors/postal-services/studies/index_en.htm.

²⁹ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8169.

Dažnas pagrindinių vartotojų apsaugos taisyklių nesilaikymas

Iš to, kaip šiuo metu verslo sektoriuje nesilaikoma ES vartotojų *acquis*, matyti, kad teisės aktų vykdymas užtikrinamas nepatenkinamai. Nuosaikiu vertinimu, pagrindinių vartotojų teisių nepaiso 37 proc. e. prekybos arba užsakymų svetainių. Apskaičiuota, kad dėl to vartotojai, internetu iš kitų šalių perkantys kelionių, pramogų paslaugas, drabužius, elektronikos prekes ir finansines paslaugas, per metus patiria apie 770 mln. EUR žalos³⁰.

Atlikus BVAS reglamento, kaip tarpvalstybinės ES vartotojų *acquis* vykdymo užtikrinimo priemonės, įgyvendinimo vertinimą, nustatyti keli trūkumai. Savitarpio pagalbos mechanizmai yra nepakankami, o į visoje ES plačiai paplitusius pažeidimus reaguojama neveiksmingai, ypač tais atvejais, kai šie pažeidimai daromi skaitmeninėje aplinkoje. Nustatyti tokius pažeidimus labai dažnai sudėtinga ir užtrunka. Galiausiai nacionaliniuose vykdymo užtikrinimo planuose su tarpvalstybinėmis rinkomis susijusiems vykdymo užtikrinimo veiksams nesuteikiama derama pirmenybė ir neskiriama pakankamai išteklių.

Siūlomą nauju BVAS reglamentu bus:

- numatyta sustiprinta ir veiksmingesnė bendradarbiavimo teisės aktų vykdymo užtikrinimo srityje sistema ir padidintas teisinis tikrumas, ypač tarpvalstybiniu mastu veikiantiems prekiautojams ir vartotojams;
- suteikti papildomi įgaliojimai valdžios institucijoms, kad jos galėtų greičiau imtis bendrų veiksmų ir užkirsti kelią plačiai paplitusiems pažeidimams internete (pavyzdžiui, taikant laikinas interneto svetainių, kuriose daroma pažeidimų, blokavimo priemonės);
- numatyta viena bendra Komisijos koordinuojama procedūra, taikytina, kai problemos yra Sąjungos masto.

Šios priemonės padės patikimai ir nuosekliai užtikrinti vartotojų teisės aktų vykdymą ir taip turėtų padidinti teisinį tikrumą bendrojoje rinkoje. Jos taip pat turėtų padėti sumažinti su taisyklių laikymusi susijusias visoje bendrojoje rinkoje veiklą vykdančių įmonių išlaidas. Jei problemos yra Sąjungos masto, užtikrinant teisės aktų vykdymą, atitinkamoms įmonėms bus taikomas vieno langelio sistemos principas, siekiant sparčiai užtikrinti įsipareigojimų laikymąsi ir išvengti ilgalaikės žalos vartotojams.

Vartotojų interesų apsaugos teisės aktų, kuriems taikomas BVAS mechanizmas, sąrašas pateikiamas reglamento priede. Tas priedas buvo reguliariai atnaujinamas, kai buvo priimami nauji teisės aktai, kaip numatyta pirmiau minėtame teisėkūros procedūra priimamo akto dėl geografinio blokavimo ir kitokių formų diskriminacijos pasiūlyme. Siekiant išplėsti naujojo BVAS reglamento aprėptį ir padidinti jo veiksmingumą, siūloma į sąrašą įrašyti papildomų Sąjungos teisės aktų, kuriais taip pat siekiama vartotojų apsaugos tikslų³¹.

Siekiant plėtoti e. prekybą finansinėmis paslaugomis bendrojoje rinkoje, siūloma į reglamento priedą įrašyti ir Hipotekos kredito direktyvą³² bei Mokėjimo sąskaitų direktyvą³³, kad reguliavimo institucijos turėtų teisę imtis bendrų veiksmų tais atvejais, kai pagal šias direktyvas teikiamos paslaugos neatitinka šių direktyvų nuostatų dėl vartotojų apsaugos.

³⁰ COM(2016) 284.

³¹ Tai pasakytina apie Paslaugų direktyvos (2006/123/EB) kovos su diskriminacija nuostatą (20 straipsnis), geležinkelių keleivių teises (Reglamentas (EB) Nr. 1371/2007), neįgalių oro transporto keleivių teises (Reglamentas (EB) Nr. 1107/2006) ir oro susisiekimo paslaugų teikimo bendrąsias taisykles (Reglamentas (EB) Nr. 1008/2008).

³² Direktyva 2014/17/ES.

³³ Direktyva 2014/92/ES.

6. Gairės dėl Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos

Pagrindinis teisės aktas siekiant skatinti sąžiningus e. prekybos sandorius yra Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva (NKV direktyva). Dėl labai plačios taikymo srities (ji taikoma visiems ir internetu, ir ne internetu vykdomos ekonominės veiklos sektoriams) ši direktyva suteikia esminį teisinį pagrindą siekiant užtikrinti, kad vartotojai nebūtų klaidinami ar veikiami agresyvios rinkodaros ir kad ES vartotojams skirti prekiautojų komerciniai teiginiai būtų aiškūs, tikslūs ir pagrįsti.

Naujosiomis NKV direktyvos taikymo interneto aplinkoje gairėmis³⁴ visų pirma siekiama spręsti toliau nurodytus klausimus.

- Jose paaiškinama, kad visi prekiautojo apibrėžtį atitinkantys platformų operatoriai, vykdančys B2C veiklą, tiesiogiai susijusią su prekių, paslaugų ar skaitmeninio turinio reklama, pardavimu ar tiekimu vartotojams, turi užtikrinti, kad jų pačių komercinė praktika visiškai atitiktų šią direktyvą.
- Jose paaiškinama NKV direktyvos ir E. komercijos direktyvos sąveika. Savo pačių veiklos (tarpininkavimo paslaugų) srityje interneto platformos³⁵ privalo laikytis profesinio atidumo principo³⁶, pagal kurį jos turi imtis tinkamų priemonių (jos neturi būti tolygios bendram įpareigojimui vykdyti stebėseną ir nustatyti faktus), kurios suteiktų prekiaujančioms trečiosioms šalims galimybę laikytis ES vartotojų ir rinkodaros teisės ir padėtų naudotojams suprasti, su kuo jie sudaro sutartis. Pavyzdžiui, gali būti taikomos tokios priemonės: i) atitinkamoms prekiaujančioms trečiosioms šalims suteikiama galimybė nurodyti naudotojams, kad jos yra prekiautojos; ii) vartotojams aiškiai nurodoma, kad ES vartotojų ir rinkodaros teisė taikoma, tik jei tokios paslaugas teikiančios trečiosios šalys yra prekiautojos; iii) sukuriama tokia saityno svetainės struktūra, kad prekiaujančios trečiosios šalys galėtų pateikti informaciją naudotojams laikydamosi ES vartotojų ir rinkodaros teisės.
- Jose paaiškinama, kad, jei interneto platformos, veikiančios kaip prekiautojos ir vykdančios B2C komercinę veiklą, nesilaiko tokių profesinio atidumo reikalavimų, gali būti konstatuota, kad vykdydamos savo komercinę veiklą jos pažeidžia ES vartotojų ir rinkodaros teisę, jei vartotojai yra arba, tikėtina, gali būti klaidinami. Tokiai jų pačių veiklai negali būti taikoma E. komercijos direktyvoje numatyta tarpinių paslaugų teikėjų atsakomybės išimtis, nes ta išimtis taikoma tik kitų asmenų prašymu saugomai informacijai. Panašiai pagal NKV direktyvą paieškos sistemose paieškos rezultatai, už kurių rodymą yra mokama, privalo būti aiškiai atskirti nuo paprastų paieškos rezultatų.
- Jose atsižvelgiama į principus, dėl kurių susitarė palyginimo priemonių klausimą svarsčiusi įvairių suinteresuotųjų šalių grupė, kurią sudarė pagrindiniai sektoriaus ir vartotojų atstovai, palyginimo priemonių paslaugų teikėjai ir nacionalinės valdžios institucijos ir kurios darbą koordinavo Komisija. Palyginimo priemonių paslaugų teikėjai, kurie ne tik laikosi NKV direktyvoje nustatytų skaidrumo ir profesinio atidumo reikalavimų, bet ir patvirtina šiuos savireguliacijos principus, įsipareigoja itin skaidriai informuoti apie savo verslo modelius ir teikti deramą informaciją apie savo komercinius ryšius su prekiautojais, kurių produktai lyginami jų platformose.

Gairėse taip pat nurodomi atitikties kriterijai, dėl kurių susitarė ekologiškumo teiginių klausimą svarsčiusi įvairių suinteresuotųjų šalių grupė siekdama, kad būtų lengviau taikyti NKV direktyvą ir užtikrinti jos vykdymą siekiant kovoti su klaidinančiais ir nepagrįstais ekologiškumo teiginiais ir kad vartotojams būtų teikiama aiški, aktuali ir patikima informacija.

³⁴ SWD(2016) 163.

³⁵ Atitinkančios NKV direktyvoje pateiktą prekybininko apibrėžtį.

³⁶ Tai taikytina pačių platformų komercinei praktikai, kurią jos taiko vartotojams.

Galiausiai peržiūrėtose gairėse paaiškinama NKV direktyvos ir konkretiems sektoriams skirtų ES teisės aktų, įskaitant palyginti neseniai priimtus teisės aktus, tokius kaip Vartotojų teisių direktyva ir peržiūrėta Direktyva dėl kelionės paslaugų paketų ir susijusių kelionės paslaugų rinkinių, sąveika. Dėl pastarosios direktyvos, laikantis įsipareigojimo Europos Parlamentui, kuris buvo priimtas 2015 m. priimant šią direktyvą, peržiūrėtose gairėse paaiškinama, kad NKV direktyva gali būti taikoma praktikai, kai kelionių ir transporto sektoriaus prekiautojai paslaugas vartotojams siūlo neaiškiu ar dviprasmišku būdu, pavyzdžiui, paslėpdami pasirinkimo galimybę neužsisakyti papildomų kelionių paslaugų arba apsunkindami šios galimybės pasirinkimą vartotojui.

Be keturių pagrindinių šio e. prekybos srities dokumentų rinkinio iniciatyvų, visapusišką Komisijos siūlomą e. prekybai itin naudingą metodą sudaro dar du kiti tolesniuose skirsniuose aprašomi su bendrąja skaitmenine rinka susiję pasiūlymai.

7. Paprastos ir veiksmingos tarpvalstybinės sutarčių taisyklės vartotojams ir įmonėms

Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinei prekybai, Komisija 2015 m. gruodžio mėn. priėmė pasiūlymus, prie kurių buvo pridėtas komunikatas³⁷, dėl i) Direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų³⁸ ir dėl ii) Direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų³⁹. Kartu su Reglamento dėl interneto turinio paslaugų tarpvalstybinio perkeliavimo užtikrinimo pasiūlymu⁴⁰ šie pasiūlymai buvo pirmos pagal Bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją priimtos naujos teisėkūros iniciatyvos. Šiomis dviem direktyvomis (kai jos bus priimtos) bus tikslingai visiškai suderintos pagrindinės privalomos vartotojų teisės, taikytinos skaitmeninio turinio teikimo ir internetinio bei kitokio nuotolinio prekių pardavimo srityje. Jos padės skatinti e. prekybą, nes:

- **bus sumažintos dėl sutarčių teisės skirtumų patiriamos išlaidos.** Pasiūlymais bus užtikrinta, kad pagrindinės vartojimo sutarčių teisės taisyklės dėl nekokybiškų prekių ir skaitmeninio turinio būtų vienodos visose valstybėse narėse;
- **bus užtikrintas teisinis tikrumas įmonėms.** Kitaip nei šiuo metu, kai jos susiduria su sunkumais dėl sudėtingos teisinės sistemos, įmonės galės teikti skaitmeninį turinį ar parduoti prekes internetu visoje ES remdamosi tomis pačiomis vartojimo sutarčių teisės taisyklėmis;
- **vartotojams bus padedama naudotis tarpvalstybinio apsipirkimo internetu visoje ES teikiamais pranašumais.** Vartotojai visoje ES turės aiškias, visiškai suderintas teises, todėl galės su didesniu pasitikėjimu naudotis skaitmeniniu turiniu ar pirkti prekes iš kitų šalių;
- **bus sumažinta dėl nekokybiško skaitmeninio turinio vartotojų patiriama žala.** Kitaip nei šiuo metu, kai ES mastu nėra nustatyta konkrečių sutartinių taisyklių dėl skaitmeninio turinio teikimo, vartotojai, susidūrę su problemomis dėl skaitmeninio turinio, galės naudotis aiškiomis, konkrečiais su skaitmeniniu turiniu susijusiomis teisėmis. Tai suteiks jiems galimybę naudotis teisių gynimo priemonėmis ir taip sumažinti žalą, kurią jie šiuo metu patiria įsigiję nekokybišką skaitmeninį turinį.

8. Dėl skirtingos PVM tvarkos įmonėms tenkančios administracinės naštos mažinimas

Dėl PVM pasakytina, kad sunkumai, su kuriais susiduriama dėl to, kad tenka taikytis prie daugybės skirtingų nacionalinių sistemų, iš tiesų kliudo įmonėms, bandančioms prekiauti kitose šalyse tiek

³⁷ COM(2015) 0633 *final*.

³⁸ COM(2015) 0634 *final*.

³⁹ COM(2015) 0635 *final*.

⁴⁰ COM(2015) 0627 *final*.

internetu, tiek ne internetu. Nuo 2015 m. sausio 1 d., kai įsigaliojo naujos paslaugų teikimo vietos taisyklės, visos telekomunikacijų, transliavimo ir elektroninės paslaugos PVM apmokestinamos ten, kur yra klientas, o ne ten, kur įsisteigęs paslaugų teikėjas.

Tuo pat metu, siekiant sumažinti atitinkamų įmonių patiriamas išlaidas ir joms tenkančią administracinę naštą, buvo įdiegta elektroninio registravimo ir mokėjimo sistema (minimali vieno langelio sistema). 2016 m. Komisija pasiūlys teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl administracinės naštos, tenkančios įmonėms dėl skirtingos PVM tvarkos, mažinimo, be kita ko, bus pasiūlyta:

- dabartinę minimalią vieno langelio sistemą taikyti ir internetu ES viduje ir iš trečiųjų šalių vykdomam materialiujų prekių pardavimui. Užuoat deklaravusios ir mokėjusios PVM kiekvienoje atskiroje valstybėje narėje, kurioje įsikūrę jų klientai, įmonės galėtų rengti vieną bendrą deklaraciją ir PVM mokėti savo valstybėje narėje;
- imti taikyti bendrą visoje ES galiojančią supaprastinimo priemonę (PVM ribą), padėsiančią mažoms pradedančiosioms e. prekybos įmonėms;
- leisti beveinės šalyje atlikti patikras, įskaitant tarpvalstybinę veiklą vykdančių įmonių bendrą auditą PVM tikslais;
- panaikinti PVM išimtį smulkių siuntų importui iš tiekėjų trečiosiose šalyse.

Šiomis priemonėmis turėtų būti užtikrinta, kad su PVM susiję aspektai nebekliudytų tarpvalstybinei e. prekybai.

9. Išvada

Šiame e. prekybos priemonių rinkinyje pateikti pasiūlymai, pasiūlymai dėl skaitmeninių sutarčių ir būsimi pasiūlymai dėl PVM supaprastinimo turėtų labai padėti skatinti tarpvalstybinę e. prekybą Europoje. Jų poveikį dar sustiprina tai, kad jie pateikiami rinkinyje. Taikant nepagrįsto geografinio blokavimo prevencijos priemones kartu turėtų būti geriau užtikrinamas teisės aktų vykdymas, užtikrintos konkurencingesnės siuntų pristatymo kainos, suderintos sutarčių teisės taisyklės ir supaprastintas PVM. Komisija primygtinai rekomenduoja suinteresuotosioms šalims, Europos Parlamentui ir Tarybai šias priemones laikyti papildančiomis viena kitą ir, atsižvelgdama į būtinybę sparčiai pašalinti likusias kliūtis, ragina skubiai jas priimti per teisėkūros procesą. Kiekvienas atskiras pasiūlymas sudaro svarbią viso rinkinio dalį – jos visos yra būtinos siekiant užtikrinti visapusišką tarpvalstybinę e. prekybos naudą.